

Aan de leden van de gemeenteraad
cc. college van B&W
cc. pers

DATUM 26 april 2021
ONS KENMERK 765838
BEHANDELD DOOR R. Siemann
TELEFOON (035) 629 2807
BIJLAGEN 1
BETREFT Stand van zaken implementatie Actieplan Suïcidepreventie

Geachte raads- en commissieleden,

Met deze brief informeren wij u over voortgang van de implementatie van het Actieplan Suïcidepreventie.

Aanleiding

Op 11 juni 2018 nam uw raad de motie 'Integrale Aanpak Suïcidepreventie' aan. Via deze motie gaf u het college de opdracht om met de Regio Gooi en Vechtstreek een actieplan suïcidepreventie op te stellen. Een plan dat moest leiden tot een regionale en integrale structurele aanpak om suïcide in de Regio Gooi en Vechtstreek te voorkomen.

De regio Gooi en Vechtstreek stelde het Actieplan Suïcidepreventie eind 2019 bestuurlijk vast. De gemeente Hilversum draagt sinds 2020 zorg voor de implementatie en uitvoering van dit Actieplan. Op 6 mei 2020 is uw raad door een collegebrief geïnformeerd over de implementatie van het Actieplan Suïcidepreventie.

Het Actieplan Suïcidepreventie

Op 10 september 2020 tekenden de gemeente Hilversum en Stichting 113 Zelfmoordpreventie een partnerovereenkomst. Deze overeenkomst loopt van januari 2020 tot en met december 2021. Met deze ondertekening stelde Stichting 113 Zelfmoordpreventie (onder voorwaarden) een subsidie van € 45.000 beschikbaar. Dit budget dient als bijdrage voor de uitvoeringskosten van het Actieplan Suïcidepreventie.

Het Actieplan Suïcidepreventie omvat vijf actielijnen. Deze actielijnen omvatten:

1. een publiekscampagne;
2. het trainen van *gatekeepers*, professionals die veel werken met de doelgroep;
3. het in kaart brengen van (aanbod voor) de risicogroep, naasten en nabestaanden;
4. suïcidepreventie in de huisartsenpraktijk;
5. samenwerkingsafspraken met ketenpartners.

De subsidie van Stichting 113 Zelfmoordpreventie is langs de actielijnen verdeeld.

Implementatie tot nu toe: wat is afgerond?

Hieronder vindt u een beknopt overzicht van die acties die tot op heden plaatsvonden. Het cijfer voor de actie geeft aan onder welke actielijn het valt. Meer gedetailleerde informatie over deze activiteiten vindt u in Bijlage 1. De bijlage bevat tevens een overzicht van toekomstige acties.

Wat is middels het Actieplan gerealiseerd tot nu toe?

- (1) Bijeenkomst op World Suicide Prevention Day, op 10 september 2020. Via publicatie van twee artikelen is suïcidepreventie onder de aandacht gebracht.

- (1) Lancering van bewustwordingscampagne 'Praat Erover' binnen de gemeente. Hierbij werkten we samen met de aanpak eenzaamheid. Via verschillende middelen is suïcidepreventie onder de aandacht gebracht.
- (2) 85 mensen die vaak werken met de risicogroep volgden de gatekeeperstraining. Deelnemers werken bij het Sociaal Plein, Versa Welzijn, Veilig Thuis, Vluchtelingenwerk, het UWV, GGD Jeugd en Gezin, MEE, verschillende scholen en het netwerk Vrijwillige Thuishulp. Zij leerden signaleren, praten over suïcide en hoe door te verwijzen.
- (4) 55 mensen namen deel aan nascholing over suïcidepreventie voor huisartsen. Deelnemers werken als Praktijkondersteuner Huisarts (POH) GGZ, huisarts, basis of specialistische GGZ of als medewerker in het sociaal domein (Kwintessence, Veilig Thuis, interventieteam, ambulant medewerkers van diverse organisaties). Zij leerden hoe zij suïcidaliteit kunnen herkennen en hoe ze het gesprek hierover starten.

Implementatie in de toekomst: wat gaat er in 2021 gebeuren?

Hieronder vindt u een beknopt overzicht van de belangrijkste acties die in de toekomst plaatsvinden. Het cijfer voor de actie geeft aan onder welke actielijn het valt. Meer gedetailleerde informatie over deze activiteiten en kleinere activiteiten vindt u in Bijlage 1.

Waar wordt de rest van het jaar op ingezet?

- (1) Herhalen van de publiekscampagne;
- (1) Verspreiden van preventiematerialen binnen het sociaal domein;
- (1) Communicatie-acties vanuit het lange termijn communicatieplan;
- (2) Aanbieden van gatekeeperstraining aan nog 165 deelnemers;
- (3) In kaart brengen van de risicogroep door middel van een onderzoek. De uitkomsten van dit onderzoek worden gepresenteerd in een factsheet;
- (3) In kaart brengen van aanbod voor nabestaanden. Een informatiefolder vat de uitkomsten hiervan samen;
- (3) Opstarten van hulpaanbod voor suïcidepogers om herhaling te voorkomen;
- (5) In samenwerking met ketenpartners vanuit zorg en welzijn het vangnet versterken voor de doelgroep.

Het borgen van suïcidepreventie in de gemeente en regio is belangrijk. Hier zitten we in 2021 actief op in. Zo komen we tot een structurele aanpak, conform uw motie.

Corona

De wereld ziet er sinds de komst van corona heel anders uit. Dit heeft ook zijn weerslag op het thema suïcidepreventie. Landelijk komen er meer signalen omtrent de invloed van de coronacrisis op mentale gezondheid, gelieerd aan suïcidale gedachten. Dit vraagt om flexibiliteit en de mogelijkheid aanpassingen te doen in het programma. Stichting 113 Zelfmoordpreventie onderschrijft dit en geeft de ruimte om (in overleg) af te wijken van het Actieplan indien de actualiteit daarom vraagt.

Vragen

Mocht u naar aanleiding van deze informatiebrief vragen hebben, neemt u dan gerust contact op met Robin Siemann, Kwartiermaker Suïcidepreventie, via e-mailadres r.siemann@hilversum.nl of telefoonnummer 06-2367 9954.

Vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

D. Emmer

K.J. Walters, i.b.

Bijlage 1: Overzicht activiteiten Actieplan Suïcidepreventie

Deze bijlage bevat een overzicht van de activiteiten die ten behoeve van het Actieplan Suïcidepreventie zijn uitgevoerd. Ook bevat dit overzicht de acties die nog in 2021 uitgevoerd worden. De coronacrisis vraagt soms plots om andere acties dan vooraf gepland. Hierdoor is het mogelijk dat de acties die we nu voor ogen hebben, aan verandering onderhevig kunnen zijn.

Leeswijzer

Deze bijlage bevat ten eerste een beknopte omschrijving van de actielijnen behorend tot het Actieplan Suïcidepreventie. Daarna volgt een overzicht van uitgevoerde én toekomstige acties per actielijn. Ten slotte bevat het een financieel overzicht. Hierin staan de inkomsten vanuit de subsidie die Stichting 113 Zelfmoordpreventie verstrekt, de uitgaven die per actielijn zijn gedaan en de middelen die we later in 2021 kunnen gebruiken.

Beschrijving actielijnen

Het Actieplan Suïcidepreventie bestaat uit vijf actielijnen. Hieronder volgt een beknopte beschrijving van de inhoud van deze actielijnen. Waar zetten ze op in en hoe draagt dit bij aan suïcidepreventie?

- De eerste actielijn betreft de publiekscampagne. Deze campagne beoogt naasten te activeren het gesprek aan te gaan over suïcide wanneer zij zich zorgen maken om iemand. Ook biedt het handvatten hoe zij dit gesprek aan kunnen gaan.
- Actielijn twee richt zich op het trainen van mensen die veel met de risicogroep in aanraking komen, de zogeheten *gatekeepers*. Zij leren hoe ze suïcidaleiteit kunnen signaleren en hoe zij het gesprek aan kunnen gaan. Ook leren ze hoe en naar wie ze kunnen doorverwijzen en wat hierbij belangrijke do's en don'ts zijn.
- De risicogroep van suïcidaleiteit in kaart brengen is onderdeel van de derde actielijn. Hierbij ligt de focus op identificeren welke groepen dit betreft. Daarnaast brengt het in kaart welk aanbod er voor hen en hun naasten en nabestaanden is. Dit overzicht kan gedeeld worden met professionals. Ook kunnen we zo de risicogroep(en) en naasten/nabestaanden beter helpen.
- Actielijn vier richt zich op het ondersteunen van huisartsen. Hen leren signaleren van, praten over, en doorverwijzen vanwege suïcidaleiteit is hier onderdeel van.
- De vijfde, en tevens laatste, actielijn betreft het verbinden van ketenpartners. Ten behoeve van deze actielijn ondersteunen we de verbondenheid van het zorgnetwerk. Zo versterken we het vangnet voor inwoners die kampen met suïcidaleiteit.

Voortgangsoverzicht per actielijn

De tabellen hieronder vormen het overzicht van de voortgang per actielijn. Sommige actielijnen bevatten 'Extra' acties. Dit betreft met name acties die inspelen op de actualiteit.

- Een groene vlag, , betekent dat de actie volgens planning wordt uitgevoerd of inmiddels is afgerond;
- Oranje, , geeft aan dat de uitvoering van de actie in gang is gezet, maar vertraagd is of onderzocht wordt;
- Bij een rode vlag, , gaat de uitvoering van de betreffende actie niet door of is het resultaat niet behaald.

Actielijn 1: publiekscampagne

Actie	Omschrijving		Resultaat/vervolg
Publiekscampagne 2020	Publiekscampagne 'Praat Erover' gelanceerd. In samenwerking met Actieplan Eenzaamheid ('Samen is leuker'). Campagneonderdelen: - Website: hilversum.nl/praaterover - Verspreiding kaarten - Verspreiding video's op digitale borden (de Groest, Stationsplein) en social media (Facebook en Twitter) - Posters langs Hilversumse wegen - Artikel in de Gooi en Eembode - Banner op website Gooi en Eembode - Uitnodiging welzijnsorganisaties, voor volgen gratis suïcidepreventie-training 'Vraag Maar' - Vlog Karin Walters over aftrap campagne		Resultaat: - Website: 135 maal bekeken - Kaarten: verspreid onder 31.000 huishoudens; 600 kaarten naar professionals - Video's op Facebook: 4474 weergaven, 3637 inwoners bereikt - Vlog Karin Walters: 95 weergaven - In 2020 werden iedere donderdag 40.675 fysieke exemplaren van de Gooi en Eembode verspreid. De krant is ook online te bekijken - Een inwoner werd doorverwezen naar het Sociaal Plein voor hulp De campagnemiddelen droegen bij aan bewustwording over het onderwerp. Ook reikten ze handvatten aan voor naasten hoe zij in gesprek kunnen gaan over suïcidaliteit.
Publiekscampagne 2021	Reeds ontwikkelde campagnematerialen opnieuw verspreiden binnen de gemeente.		Vervolg: in april en september 2021 materialen opnieuw verspreiden.

Verspreiding materialen Stichting 113 Zelfmoordpreventie	Materialen die Stichting 113 Zelfmoordpreventie beschikbaar stelt verspreiden onder professionals.		Vervolg: professionals ontvangen materialen na afronding van de gatekeeperstraining (zie actielijn 2). Deze actie is ook opgenomen in het lange termijn communicatieplan (zie hieronder).
Extra: Wereld Suicide Preventie Dag 2020	Op 10 september 2020 besteedde de gemeente Hilversum aandacht aan Wereld Suicide Preventie Dag. - Wethouder Karin Walters en ervaringsdeskundige Nikey Puper spraken over de impact van suicide. - Op deze dag werd de partnerovereenkomst met Stichting 113 Zelfmoordpreventie getekend.		Resultaat: - Twee artikelen in de Gooi en Eembode gepubliceerd - Gemeente Hilversum werd officieel uitvoerende gemeente wat betreft het Actieplan Suicidepreventie
Extra: lange termijn communicatieplan	Opstelling het een lange termijn communicatieplan voor suicidepreventie. Dit borgt communicatie over het onderwerp in 2021 en daarna.		Resultaat: - Op 29 maart 2021 startte de uitvoering van het communicatieplan. Vervolg: vanaf maart 2021 is er periodiek communicatie over suicidepreventie.

Actielijn 2: gatekeeperstraining

Actie	Omschrijving		Resultaat/vervolg
Aanbieden van gatekeeperstrainingen en workshops	Professionals die veel in aanraking komen met de risicogroep (hierna: <i>gatekeepers</i>) volgen een training of workshop suicidepreventie. Zij leren: - Suïcidaliteit signaleren - Het gesprek starten, goed luisteren en doorvragen (do's en don'ts) - Hoe door te verwijzen Trainers van Stichting 113 Zelfmoordpreventie voeren de trainingen en workshops uit.		Resultaat: - 85 professionals volgden in februari of maart 2021 de gatekeeperstraining Vervolg: eind 2021 zijn de trainingen en workshops in totaal aan circa 250 professionals hebben aangeboden.
Extra: aanbieden van de gratis online training Vraag Maar	Vrijwilligers die verbonden zijn aan het netwerk Vrijwillige Thuishulp stimuleren de gratis online suicidepreventie training 'Vraag Maar' te volgen.		Resultaat: - Vrijwilligers en medewerkers oproepen de Vraag Maar training te volgen. Dit betrof de Vrijwillige

			Thuishulp (VTH) vrijwilligers, contactpersonen van het VTH-netwerk, buurtwerkers in de Hilversumse wijken, mensen van de Corona-brigade, en de VTH-coördinatoren in de regio.
Extra: materialen aanbieden aan deelnemers van de trainingen	Alle deelnemers aan de workshop of training suïcidepreventie ontvangen preventiematerialen. Deze materialen ondersteunen hen suïcidepreventie in hun dagelijkse praktijk toe te passen. De materialen zijn afkomstig van Stichting 113 Zelfmoordpreventie.	■	Vervolg: alle deelnemers aan de workshop of training ontvangen de betreffende materialen.

Actielijn 3: risicogroepen, naasten en nabestaanden

Actie	Omschrijving		Resultaat/vervolg
Onderzoek naar risicogroepen	Bij ketenpartners halen we informatie op betreffende de eigenschappen en omvang van de risicogroep(en) in de gemeente en regio. Studenten van de opleiding Social Work (HBO) voeren dit onderzoek vanaf eind Q3 2021 uit.	■	Vervolg: uitkomst is een <i>factsheet</i> over risicoprofielen. Dit delen we met ketenpartners.
Onderzoek naar aanbod voor nabestaanden	Bij ketenpartners uit de gemeente en de regio halen we informatie op betreffende het hulpaanbod voor nabestaanden. Studenten van de opleiding Social Work (HBO) voeren dit onderzoek vanaf eind Q3 2021 uit.	■	Vervolg: uitkomst is een informatiefolder. Hierin staat een overzicht van het hulpaanbod voor nabestaanden.
Themabijeenkomst	De uitkomsten van het onderzoek naar risicogroepen en hulpaanbod voor nabestaanden bieden aanleiding tot het in gesprek gaan met wijkbewoners hierover. Dit kan in de vorm van wijkgesprekken.	■	Vervolg: bovenstaande acties worden, na afronding, vertaald in een themabijeenkomst.
Extra: onderzoek naar aanbod suïcidepogers	Binnen en buiten de regio halen we informatie op over hulpaanbod voor suïcidepogers. Doel is om deze groep ook binnen de gemeente Hilversum en regio Gooi en Vechtstreek te helpen. We weten namelijk dat het doen van een suïcidepoging leidt tot een significant grotere kans op het plegen van suïcide.	■	Vervolg: we stellen een advies op betreffende het hulpaanbod dat in de gemeente en regio opgezet kan worden.

Actielijn 4: huisartsen

Actie	Omschrijving		Resultaat/vervolg
(Na)scholing voor huisartsen, over suïcidepreventie	Huisartsen leren hoe zij suïcidaliteit kunnen herkennen en hoe ze het gesprek hierover starten. Een nascholing hierover is georganiseerd door de kaderhuisarts op 12 november 2019.		Resultaat: - 55 deelnemers waren aanwezig bij de nascholing. Hiervan waren er 16 POH GGZ, 13 huisarts, 9 werkzaam in de basis of gespecialiseerde GGZ, en 16 medewerker in het sociale domein (Kwintes, Veilig Thuis, interventieteam, ambulant medewerkers van diverse organisaties).
Extra: vervolgactie voor huisartsen	De kosten voor de nascholing in 2019 zijn destijds elders belegd. Hierdoor kan van het begrote budget nog een actie georganiseerd worden voor huisartsen.		Vervolg: in 2021 wordt een passende actie als vervolg op de nascholing onderzocht.
Extra: volgen van bestaande trainingen stimuleren	Er zijn diverse geaccrediteerde, gratis trainingen specifiek voor in de huisartsenpraktijk (POH GGZ en huisarts) en over medicatie en suïcide (artsen, praktijkondersteuners, apothekers). Middels communicatie-acties stimuleren we medewerkers van huisartspraktijken, ziekenhuizen en apotheken deze trainingen te volgen.		Vervolg: huisartsen en andere zorgmedewerkers worden gestimuleerd de trainingen te volgen.

Actielijn 5: ketenpartners

Actie	Omschrijving		Resultaat/vervolg
Ketenpartners met elkaar verbinden en het vangnet voor de risicogroep versterken	We willen zorgen voor een sterk vangnet voor inwoners die worstelen met suïcidaliteit. Om dit te bereiken zorgen we voor het maken en versterken van de verbinding tussen ketenpartners. Denk bij ketenpartners aan huisartsen, het Tergooi Ziekenhuis, GGZ Centraal, Versa Welzijn en de GGD. Ook de politie, (zorgcoördinatoren op) scholen en andere organisaties die veel te maken krijgen met de risicogroepen behoren tot de keten. Einddoel is het maken van samenwerkingsafspraken met deze ketenpartners.	 	Vervolg: middels bijeenkomsten verbinden we de ketenpartners aan elkaar en versterken we het vangnet. Ketenpartners leggen de gemaakte afspraken tussen hen vast.

Aanvullende activiteiten

Actie	Omschrijving		Resultaat/vervolg
Borging van suïcidepreventie in de gemeente Hilversum	Op 31 december 2021 loopt de partnerovereenkomst – en daarmee ook de subsidierelatie – met Stichting 113 Zelfmoordpreventie af. Voor die tijd is het noodzakelijk een plan op te stellen betreffende de borging van suïcidepreventie in de gemeente Hilversum. Einddoel is het opgezet hebben van een structurele aanpak.	 	Vervolg: er vindt onderzoek plaats naar het onderbrengen van suïcidepreventie bij langer lopende of structurele programma's. Eind 2021 is suïcidepreventie geborgd.

Financieel overzicht

Subsidie

Stichting 113 Zelfmoordpreventie stelt voor 2020 en 2021 een subsidie van € 45.000 beschikbaar ten behoeve van acties uit de verschillende actielijnen. Deze middelen ontvangt de gemeente Hilversum in delen.

- Het eerste deel (€ 11.250) ontving de gemeente na het tekenen van de partnerovereenkomst in september 2020.
- In januari 2021 keurde Stichting 113 Zelfmoordpreventie de tussentijdse inhoudelijke en financiële verantwoording goed. Hierna ontving de gemeente het tweede deel (€ 22.500).
- Het laatste deel (€ 11.250) wordt overgemaakt na goedkeuring van een inhoudelijke verantwoording juli 2021.

Overzicht van inkomsten en uitgaven

Hieronder volgt een overzicht van de inkomsten (subsidie) en uitgaven per actielijn tot april 2021. Dit overzicht bevat ook het resterende budget.

Actielijn	Subsidie (inkomsten)	Uitgaven tot april 2021	Restantbudget
1. Publiekscampagne	€ 15.000	€ 14.577	€ 423
2. Gatekeeperstraining	€ 22.800	€ 9.600	€ 13.200
3. Risicogroepen, naasten, nabestaanden	€ 5.200	€ 0	€ 5.200
4. Huisartsen	€ 2.000	€ 0	€ 2.000
5. Ketenpartners	Nvt*	Nvt.	Nvt.
Totaal	€ 45.000	€ 24.177	€ 20.823

* Door corona zijn veel bijeenkomsten op dit moment digitaal waardoor er geen directe kosten worden gemaakt op actielijn 5.

Zoals overeengekomen worden de lasten van de kwartiermaker Suïcidepreventie bekostigd door de gemeente Hilversum. De uitgaven hiervoor waren in 2020 € 33.000 en voor 2021 € 20.000.